

Un Bergadà Il·lustre

Mn. Antoni Comellas i Cluet

I.

La data del 15 de gener de 1832 significa per Berga l'honor de posseir una fornícula sòbria amb un marbre pensatiu a dins. Per Catalunya representa la glòria de comptar amb un obrer més, i ben conspícu, d'aquella filosofia catalana coratjosa i austera que marcava d'un to racial inequívoc l'originalitat mateixa de Balmes. Aquesta data memorable a ningú—que sapiguem—no s'ha acudit de memorarla. No més Mn. Jaume Sarri—al qual hem d'agrair una obstinada reincidència en els temes comellians—ha dedicat al nostre filòsof, des de les planes de «El Matí», un resum ben lligat de les quatre coses substancials que ja adés ens havia explicat de «Criterion» estant.

I tanmateix un homenatge discret al nostre compatriota en l'escaiença d'aquest centenari, bo i no costant-nos gaire esforç, diria molt a favor nostre. Berga té contret amb Mn. Comellas un deute indefugible que hem d'anar satisfent de mica en mica. La glòria del capellà eximi és autènticament nostra. Fill de Berga, des d'ací va donar a conèixer les produccions del seu talent singular. Un pensador profund, àdhuc un gran erudit, dóna al seu poble l'executòria del poble culte. Reservar a Mn. Comellas un lloc d'honor dintre el marc de festes del nostre Corpus ens sembla un acte de justícia i de pas, una nota excel·lent de cultura.

Des d'ací volem retre al insigne bergadà, l'homenatge míser d'unes quantes vaguetats que una lectura, massa ràpida, dels seus llibres ens ha suggerit.

* * *

«El platònic—escriu Farran i Mayoral—ha de conèixer millor que el realista les realitats perquè té un sentit clar de les idealitats i compara sempre realitats amb idealitats, i sap contrastar-les i harmonitzar-les». Aquestes paraules escrites per en Joan Maragall. Maragall era un poeta i un contemplador; la seva harmonia pot significar una transacció entre idealitats i realitats la il·lusió intensament volguda, que les coses tal com són, ja són prou ideals.

Per això es belluga, més o menys perceptiblement,

PASTELERIA I
CONFITERIA

DROGUERIA, COMESTIBLES

: I OLIS PURS DE OLIVA :

DE

ATONI GENDRAU

CIUTAT, 26

B E R G A

al moll mateix d'aquesta harmonia la mica de neguit del contrast, la pessigolla en germe que pot suscitar en un moment donat la ironia intel·ligent.

En cert sentit, Mn. Comellas, també era un platònic. Però hi ha de l'un a l'altre platonisme tota la distància que va del poeta al filòsof. Potser de moment, llegint-lo, se us acut de tractar amb un romàntic incipient que manipula sense traça quatre tòpics banals. Us assabenta des del començament que fa de l'aspiració a l'ideal l'eix de la seva filosofia. Desseguida, però, aneu veient que la cosa va seriosa, perquè hi ha sota de tot, aguantant-ho, una poderosa base mental, meditada i viscuda.

Maragall era un poeta i un espectador. «Aprenem a ésser pacients davant la realitat»—deia ell—. Mn. Comellas un filòsof i un filòsof i un explorador. De la comparació seva de realitats amb idealitats també en resultarà l'harmonia, mes repareu quina haurà d'ésser: